

Cirkulärnr: 2001:38
Diariernr: 2001/0715
Nyckelord: Bokslut
Handläggare: Anders Nilsson
Sektion/Enhet: Sektionen för ekonomistyrning
Datum: 2001-03-28
Mottagare: Ekonomi/Finans
Kansli
Revision
Rubrik: Kommunernas resultat- och balansräkningar 2000

Nyckelord: Bokslut

*Sektionen för ekonomistyrning
Anders Nilsson*

2001-03-28

Ekonomi/Finans
Kansli
Revision

Kommunernas resultat- och balansräkningar 2000

Statistiska Centralbyrån (SCB) har samlat in kommunernas preliminära resultat- och balansräkningar för år 2000. Insamlingen sker via det så kallade Räkenskapssammandraget som kommunerna lämnat in under februari och mars. Insamlingen är uppdelad i två steg och det är från steg ett som de finansiella nyckeltalen nu redovisas. Kommunvisa nyckeltal från resultat- och balansräkningar kan hämtas på Internet. Se aktuella länkadresser i slutet av detta cirkulär.

De kommunvisa nyckeltal som presenteras är preliminära eftersom den politiska behandlingen av boksluten inte alltid är klar. De förändringar som kan komma att ske torde dock bli av mindre omfattning. I vissa fall kan nyckeltalen avvika från de resultat som presenteras i kommunernas egna bokslut. Skillnader kan bero på att SCB valt att tillämpat enhetliga principer för alla kommuner när det gäller periodisering av kommunalskatt. Enskilda kommuner kan ha valt andra principer i sina bokslut utan att de för den skull har avvikit mot redovisningslagen eller god redovisningssed då dessa regler för närvarande är öppna för olika valmöjligheter.

Sammanräknad resultaträkning

När man summerar alla kommuners resultaträkningar får man följande bild av de kommunala intäkterna och kostnaderna.

Resultaträkning för samtliga kommuner 2000 och 1999, miljarder kronor

	2000	1999	Förändr.
Verksamhetens intäkter	80,1	77,7	3,0 %
Verksamhetens kostnader	-330,6	-318,8	3,7 %
Avskrivningar	-12,8	-12,6	1,5 %
Verksamhetens nettokostnader	-263,3	-253,7	3,7 %
Skatteintäkter *)	225,9	211,2	6,9 %
Generella statsbidrag och utjämning	41,3	43,1	-4,2 %
Finansiella intäkter	9,0	8,0	12,5 %
Finansiella kostnader	-7,6	-7,7	-1,3 %
Resultat före extraordinära poster	5,3	0,9	
Extraordinära intäkter	7,4	12,9	
Extraordinära kostnader	-3,5	-7,6	
Årets resultat	9,2	6,2	

*) Skatteintäkterna för båda åren har periodiserats enligt Rådet för kommunal redovisning, rekommendation nr 4. I andra sammanställningar för år 1999 har oftast skatteintäkterna periodiserats på annat sätt.

Det sammanlagda resultatet har förbättrats

Sammantaget för hela kommunsektorn uppgår årets resultat 2000 till plus 9,2 miljarder kronor. Resultatet före extraordinära poster är plus 5,3 miljarder kronor år 2000. Detta är en resultatförbättring jämfört tidigare år.

Resultatförbättringen år 2000 kan i första hand härledas till att skatteintäkterna ökat mer än vad nettokostnaderna gjort. Skatteintäkterna har ökat med 14,7 miljarder (6,9 %) medan nettokostnadsökningen har begränsats till 9,6 miljarder (3,7 %).

Samtidigt som den samlade kommunala sektorn visar ett överskott har 37 % av kommunerna ett negativt resultat före extraordinära poster. Fortfarande finns det således många kommuner som har underskott, och en liten grupp av kommuner som har stora underskott. De sammanlagda underskotten i kommuner med underskott uppgår till cirka 1,4 miljarder kronor. 1999 uppgick detta underskott till ca 3,9 miljarder.

Analysen av resultatutvecklingen försvåras på grund av att skatteintäkterna periodiserades på ett annorlunda sätt 1999 än 2000. De redovisade skatteintäkterna 1999 beaktade inte hela den positiva skattekraftsutvecklingen som inträffade under året. Om skatten 1999 hade periodiserats enligt samma principer som år 2000 hade resultatet blivit bättre 3,4 miljarder bättre 1999. För att här göra jämförelsen mellan åren mer relevant har vi gjort denna omräkning i tabellerna i detta cirkulär.

Kommuner med underskott finns i alla typer av kommungrupper. Man kan dock se att små och medelstora kommuner med en mångårig minskande befolkning är den kommungrupp som har svårast att anpassa verksamhetsvolymen till sina intäkter.

Av tabellen nedan framgår att resultatnivåerna varierar mycket mellan olika kommuner. Jämfört med år 1999 har det skett en viss resultatförskjutning mot att kommuner nu uppvisar något bättre resultatnivåer.

Resultatnivåer år 2000 (1999), procent av tot. antal kommuner

Resultat, kronor per invånare	Resultat före eo poster, procent	Årets resultat, procent
Mer än 1 000	16% (15%)	21% (21%)
500 - 999	20% (22%)	17% (20%)
0 - 499	<u>27%</u> (<u>22%</u>)	<u>24%</u> (<u>20%</u>)
Sum. Överskott	63% (59%)	62% (61%)
-1 - -499	18% (18%)	14% (13%)
-500 - -999	10% (13%)	10% (10%)
mer än -1 000	<u>9%</u> (<u>10%</u>)	<u>14%</u> (<u>16%</u>)
Sum. Underskott	37% (41%)	38% (39%)

Balanskravet

Via balanskravet har lagstiftningen angivit en miniminivå för hur ekonomin ska skötas. År 2000 är det första år som balanskravet gäller. Vissa undantag finns (synnerliga skäl) men balanskravets huvudregel innebär att kommuner ska redovisa ett resultat som överstiger noll kronor. I årsredovisningssammanhang kan dock balanskravet stämmas av under en treårsperiod. Det innebär att kommuner senast år 2002 ska uppvisa ett sammantaget resultat för åren 2000, 2001 och 2002 som är större än noll kronor. Kommuner som redovisar underskott år 2000 bryter därför inte med automatik mot lagkravet, de har dock ett beting att återställa och täcka in underskottet inom de närmsta åren.

Sammanräknad balansräkning

När man summerar kommunernas preliminära balansräkningar får man följande bild av de kommunala tillgångarna och skulderna.

Balansräkning för samtliga kommuner 2000 - 1998, miljarder kronor

	<u>2000</u>	<u>1999</u>	<u>1998</u>
<u>Tillgångar</u>			
Materiella anläggningstillgångar	224,7	228,8	229,6
Finansiella anläggningstillgångar	104,3	95,7	84,5
Omsättningstillgångar	79,2	61,8	62,3
Summa tillgångar	408,2	386,3	376,4
<u>Eget kapital och skulder</u>			
Eget kapital	222,8	210,1	206,5
Avsättningar för pensioner	7,8	13,1	7,2
Avsättning för löneskatt	1,2
Andra avsättningar	4,4	8,3	3,1
Långfristiga skulder	88,1	91,3	88,7
Kortfristiga skulder	83,9	63,5	70,9
<i>Därav - pensionskulld individuell del</i>	9,3
<i>- löneskatt individuell del</i>	2,4
Summa skulder	185,4	176,2	169,9
Summa eget kapital och skulder	408,2	386,3	376,4

Den relativt stora ökningen av omsättningstillgångar förklaras sannolikt av att tidigare dolda tillgångar har realiserats i samband med försäljningar av anläggningstillgångar.

År 2000 har kommuner börjat periodisera skulderna för den särskilda löneskatten för pensionerna. Bland skulderna finns nu sammantaget 3,6 miljarder bokförda, skulder som inte beaktats tidigare år.

I och med att den individuella delen i pensionsavtalet PFA 98 beräkningsmässigt börjar tillämpas under år 2000 omklassificeras denna del av pensionsåtagandet från rubriken Avsatt till pensioner till en kortfristig skuld. Detta är huvudförklaringen till att de kortfristiga skulderna ökat. Soliditeten uppgår till 54,5 % vilket är en marginell förbättring jämfört med 1999.

På samma sätt som när det gäller årliga kostnader och intäkter är skillnaden stor mellan olika kommuner när det gäller vilka tillgångar och skulder de har. Det finns kommuner som i princip är skuldfria, och det finns kommuner där skulderna är lika stora som tillgångarna. Förutsättningarna att hantera framtida åtaganden och är därför mycket varierande för olika kommuner.

Åtterrapporeringen av räkenskapssammandraget 2000.

I år kommer åtterrapporeringen från räkenskapssammandraget (steg 2) att ske tidigare än förra året. Detta är naturligtvis också avhängigt av hur snabbt kommuner lämnar in sina räkenskapssammandrag till SCB. Inkomna och granskade uppgifter kommer löpande att publiceras på internet. Dessa uppgifter kommer att likna de tabeller som traditionellt finns med i skriften Vad

kostar verksamheten i din kommun. Runt månadsskiftet maj/juni räknar vi med att den löpande publiceringen kommer igång via SCB:s hemsida.

Vi kommer naturligtvis även att trycka skriften Vad kostar verksamheten i din kommun. I mitten eller i slutet av augusti tror vi att den ska vara klar.

Kommunförbundet gör även en grafisk presentation med tidserier från Vad kostar verksamheten, WebOr. Även dessa kommer att uppdateras alltefter-
som nya uppgifter kommer in.

Aktuella länkar med bokslutsanalyser

* Preliminära kommunvisa resultat- och balansräkningar år 2000:

<http://www.scb.se/ekonomi/oe/komfinans/komraken/komraken.asp>

<http://www.svekom.se/ekonomi/index.htm>

* WebOr, tidserier med kommunvisa nyckeltal

<http://www.svekom.se/stat/statistik/index.htm>

* Vad kostar verksamheten i din kommun, bokslut 1999

<http://www.svekom.se/stat/statistik/vkv99/vkv99.htm>

Erfarenhetsutbyte om ekonomistyrning

För några veckor sedan skickade vi ut inbjudan till de årligt återkommande konferensdagarna om kommunal ekonomi och ekonomistyrning. Inbjudan med program finns också på vår hemsida

<http://www.svekom.se/ekonomi/redovisning/inbjerfaren.doc>

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET

Sektionen för ekonomistyrning

Lennart Hansson